

Phẩm 51: ĐIỀU PHỤC THAM

Bấy giờ, Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, ai là người đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế thường sinh tịnh tín và thắng giải?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, Đại Bồ-tát nào đối với quả vị Giác ngộ cao tột phát tâm cầu hướng đến, tinh tấn tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tĩnh lực, Bát-nhã ba-la-mật-đa lâu dài, đã từng cúng dường trăm ngàn vô số Đức Phật, ở chỗ chư Phật tu phạm hạnh lâu dài, phát thệ nguyện rộng, căn lành thuần thực, được vô lượng bạn lành giúp đỡ, hộ niệm mới có thể đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế thường sinh tịnh tín và thắng giải.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu Đại Bồ-tát thường đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế sinh tịnh tín và thắng giải thì tâm của Đại Bồ-tát này tánh như thế nào, tướng như thế nào, hình trạng như thế nào, dung mạo như thế nào?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế sinh tịnh tín và thắng giải thì tâm của Bồ-tát lấy điều phục tham, sân, si và xa lìa tham, sân, si làm tánh, làm tướng, làm hình trạng, làm dung mạo. Lại nữa Thiện Hiện, tâm của Đại Bồ-tát này lấy điều phục tham, sân, si và không tham, sân, si, xa lìa tham, sân, si và không tham, sân, si làm tánh, làm tướng, làm hình trạng, làm dung mạo. Thiện Hiện, Đại Bồ-tát nào thành tựu tánh, tướng, hình trạng, dung mạo như thế thì tâm mới có thể đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thường sinh tịnh tín và thắng giải.

Khi ấy, Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát nào thường đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế sinh tịnh tín và thắng giải thì Đại Bồ-tát này sẽ hưởng đến được nơi nào?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, Đại Bồ-tát này sẽ hưởng đến trí Nhất thiết trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát nào đạt được trí Nhất thiết trí ấy thì Đại Bồ-tát này sẽ làm nơi hưởng đến cho tất cả hữu tình.

Phật dạy:

–Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, như ông đã nói! Đại Bồ-tát nào thường đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế sinh tịnh tín và thắng giải thì Đại Bồ-tát này thường hưởng đến trí Nhất thiết trí, nếu thường hưởng đến trí Nhất thiết trí thì thường làm chỗ hưởng đến cho tất cả hữu tình.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát này thường làm việc khó làm, nghĩa là mặc áo đội mũ bền chắc và sẽ độ thoát tất cả hữu tình, đều làm cho họ chứng đắc Niết-bàn rốt ráo. Tuy làm việc như thế đối với thật có hữu tình nhưng hoàn toàn không thủ trước hữu tình được độ.

Phật dạy:

–Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, như ông đã nói! Lại nữa Thiện Hiện, Đại Bồ-tát này đã mặc áo mũ không thuộc sắc, cũng không thuộc thọ, tướng, hành, thức. Vì sao?

Vì sắc cho đến thức suy cho cùng đều không sở hữu, không Bồ-tát, không áo mũ. Nên nói áo mũ kia không thuộc sắc, không thuộc thọ, tưởng, hành, thức. Đại Bồ-tát này đã mặc áo mũ không thuộc trí Nhất thiết, cũng không thuộc trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng. Vì sao? Vì trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng rốt cùng đều không sở hữu, không Bồ-tát, không áo mũ, nên nói áo mũ kia không thuộc trí Nhất thiết, cũng không thuộc trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng. Đại Bồ-tát này đã mặc áo mũ không thuộc tất cả pháp. Vì sao? Vì tất cả pháp đều rốt ráo là không sở hữu, không Bồ-tát, không áo mũ nên nói áo mũ kia không thuộc tất cả pháp. Thiện Hiện, Đại Bồ-tát này tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế nên thường mặc áo mũ công đức như vậy: Ta sẽ độ tất cả hữu tình, đều làm họ chứng đắc Niết-bàn rốt ráo.

Khi ấy Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu Đại Bồ-tát nào thường mặc áo mũ bền chắc như vậy: Ta sẽ độ tất cả hữu tình, đều làm họ chứng đắc Niết-bàn rốt ráo thì Đại Bồ-tát ấy không rơi vào quả vị Thanh văn và Độc giác. Vì sao? Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát này an lập hữu tình không giới hạn nên mặc áo mũ bền chắc như thế.

Phật dạy:

–Thiện Hiện, ông quán sát nghĩa nào mà nói lời như thế, nói rằng: Đại Bồ-tát nào thường mặc áo mũ bền chắc như thế thì không rơi vào quả vị Thanh văn và Độc giác?

Cụ thọ Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát này không vì độ thoát phần ít hữu tình mà mặc áo mũ bền chắc như thế, cũng không vì cầu phần ít trí mà mặc áo mũ bền chắc như thế. Vì sao? Đại Bồ-tát này vì cứu vượt khắp tất cả hữu tình đưa họ đến Niết-bàn mà mặc áo mũ bền chắc như thế, chỉ vì cầu được trí Nhất thiết trí mà mặc áo mũ bền chắc như thế. Do đó nên không rơi vào quả vị Thanh văn và Độc giác.

Phật dạy:

–Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, như ông đã nói!

Bấy giờ Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế rất là sâu xa, không có người tu, không có pháp tu, không có nơi tu, cũng không do đây mà được tu tập. Vì sao? Bạch Thế Tôn, không phải trong nghĩa sâu xa của Bát-nhã ba-la-mật-đa này mà có phần pháp ít thật có thể được gọi là người tu pháp tu hoặc nơi tu tập, hoặc do đây tu tập. Bạch Thế Tôn, như tu hư không là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa; như tu tất cả pháp là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa; như tu pháp không thật là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa; như tu không sở hữu là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa; như tu không thấu nhận là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa; như tu pháp từ bỏ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Phật hỏi:

–Thiện Hiện, tu pháp từ bỏ nào là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa?

Cụ thọ Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, tu từ bỏ sắc là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ thọ, tưởng, hành, thức là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ sáu xứ trong là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ sáu xứ ngoài là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ sáu giới trong là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ sáu giới ngoài là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ sáu thức giới là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ ngã là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ hữu tình, dòng sinh mạng, sự sinh khởi, sự dưỡng dục, sự trưởng thành, chủ thể luân hồi, ý sinh, nho đồng, sự tạo tác, sự thọ nhận, cái biết, cái thấy là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ

Bố thí ba-la-mật-đa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tĩnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ pháp không bên trong cho đến pháp không không tánh tự tánh là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ chân như cho đến cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ bốn Niệm trụ cho đến tám chi Thánh đạo là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ bốn Tĩnh lự, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ tám Giải thoát, tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ pháp môn giải thoát Không, Vô tướng, Vô nguyện là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ bậc Tịnh quán cho đến bậc Như Lai là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ bậc Cực hỷ cho đến bậc Pháp vân là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ năm loại mắt, sáu phép thần thông là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ mười lực của Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ tất cả hạnh Đại Bồ-tát, quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa. Tu từ bỏ trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng là tu Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Phật dạy:

–Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, như ông đã nói! Lại nữa Thiện Hiện, nên nương nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế để quán sát Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Đại Bồ-tát nào tuy hành Bát-nhã ba-la-mật-đa mà không chấp trước nên biết đây là Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Đại Bồ-tát nào tuy hành Tĩnh lự, Tinh tấn, An nhẫn, Tịnh giới, Bố thí ba-la-mật-đa mà không chấp trước nên biết đây là Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Đại Bồ-tát nào tuy hành pháp không bên trong cho đến pháp không không tánh tự tánh nên biết đây là Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Đại Bồ-tát nào tuy hành chân như cho đến cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn mà không chấp trước nên biết đây là Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Đại Bồ-tát nào tuy hành Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo mà không chấp trước nên biết đây là Đại Bồ-tát không thoái chuyển. Đại Bồ-tát nào tuy hành bốn Niệm trụ, nói rộng ra cho đến trí Nhất thiết tướng mà không chấp trước nên biết đây là Đại Bồ-tát không thoái chuyển.

Lại nữa Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát không thoái chuyển các cõi khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì chớ lấy lời kinh khác và sự chỉ dạy khác làm chân yếu và chớ có tin vào một cái gì khác (ngoài Bát-nhã ba-la-mật-đa) mà hành theo, chớ bị các tham dục, sân hận, ngu si, kiêu mạn... làm ô nhiễm tâm, cũng không bị chúng lôi kéo vào các cõi. Các Đại Bồ-tát không thoái chuyển khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, không lìa Bố thí ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa. Các Đại Bồ-tát không thoái chuyển khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế tâm không kinh, không sợ, không hãi, không chìm, không đắm, cũng chẳng lui bỏ sự mong cầu quả vị Giác ngộ cao tột, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa vui mừng thích nghe, thọ trì, đọc tụng, thông tỏ rõ ràng, chánh niệm tư duy, như thuyết tu hành, không hề nhàm mỏi. Nên biết Đại Bồ-tát không thoái chuyển như thế, đời trước đã nghe nhiều ý nghĩa Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thọ trì, đọc tụng, tư duy đúng lý, tinh tấn tu hành, tâm không nhàm mỏi. Vì sao? Do nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

sâu xa như thế, tâm Đại Bồ-tát không thoái chuyển này không kinh, không sợ, không hãi, không chìm, không đắm cũng không lui bỏ sự mong cầu quả vị Giác ngộ cao tột; đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa vui mừng, thích nghe, thọ trì, đọc tụng, thông lợi rất ráo, suy nghĩ đúng lý, tinh tấn tu hành, tâm không nhàm mỏi.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát nào nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế tâm không kinh, không sợ, không hãi, không chìm, không đắm, cũng không lui bỏ sự mong cầu quả vị Giác ngộ cao tột, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa vui mừng, thích nghe, thọ trì, đọc tụng, thông lợi rất ráo chánh niệm tư duy, tinh tấn tu hành, tâm không nhàm mỏi, Đại Bồ-tát này làm sao tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, Đại Bồ-tát này liên tiếp tùy thuận hưởng đến trí Nhất thiết trí nên tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, làm sao Đại Bồ-tát này liên tiếp tùy thuận hưởng đến trí Nhất thiết trí, hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, Đại Bồ-tát nào liên tiếp tùy thuận hưởng vào không, vô tướng, vô nguyện, hư không, không sở hữu, không sinh, không diệt, không nhiễm, không tịnh, chân như, pháp giới, pháp tánh, tánh không hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sinh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới chẳng nghĩ bàn, không tạo, không tác, như huyễn, như mộng, như tiếng vang, như ảnh tượng, như bóng chớp, như sóng nắng, như sự biến ảo, như thành Tầm hương mà hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Đây là Đại Bồ-tát liên tiếp tùy thuận hưởng đến trí Nhất thiết trí hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, như Phật đã nói, Đại Bồ-tát nào liên tiếp tùy thuận hưởng vào không, vô tướng, vô nguyện cho đến như thành Tầm hương mà hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đó là Đại Bồ-tát này liên tiếp tùy thuận hưởng đến trí Nhất thiết trí hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Lúc Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là hành sắc chẳng? Là hành thọ, tưởng, hành, thức chẳng? Như vậy cho đến là hành trí Nhất thiết chẳng? Là hành trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng chẳng?

Phật dạy:

–Thiện Hiện, Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, không hành sắc, không hành thọ, tưởng, hành, thức. Như vậy cho đến không hành trí Nhất thiết, không hành trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng. Vì sao? Đại Bồ-tát này đã tùy thuận hưởng đến trí Nhất thiết trí, không ai có thể làm được, không ai có thể phá hoại được, không từ đâu đến, không đi về đâu, cũng không chỗ trụ, không phương, không cõi, không số, không lượng, không đi, không đến. đã không số lượng, đi đến có thể đạt được, cũng không thể chứng. Thiện Hiện, trí Nhất thiết trí như thế không thể lấy sắc chứng, không thể lấy thọ, tưởng, hành, thức chứng. Như vậy cho đến không thể lấy trí Nhất thiết chứng, không thể lấy trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng chứng. Vì sao? Vì sắc tức là tánh của trí Nhất thiết trí. Thọ, tưởng, hành, thức tức là tánh của trí Nhất thiết trí. Như vậy cho đến trí Nhất thiết tức là tánh của trí Nhất thiết trí. Trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng tức là tánh của trí Nhất thiết trí. Vì sao? Hoặc chân như của sắc, hoặc chân như

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

của trí Nhất thiết trí, hoặc chân như của tất cả pháp, đều là một thể chân như, không hai, không khác. Hoặc chân như của thọ, tưởng, hành, thức, hoặc chân như của trí Nhất thiết trí, hoặc chân như của tất cả pháp, đều là một thể chân như không hai không khác. Như vậy cho đến hoặc chân như của trí Nhất thiết, hoặc chân như của trí Nhất thiết trí, hoặc chân như của tất cả pháp, đều là một thể chân như, không hai, không khác. Hoặc chân như của trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng, hoặc chân như của trí Nhất thiết trí, hoặc chân như của tất cả pháp, đều là một thể chân như, không hai, không khác. Thế nên trí Nhất thiết trí không thể lấy sắc chứng, không thể lấy thọ, tưởng, hành, thức chứng. Như vậy, cho đến không thể lấy trí Nhất thiết chứng, không thể lấy trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng chứng.

M